

мають вирішальний вплив на темпи і напрямки економічного розвитку країни в цілому.

Таким чином, проблема інноваційного розвитку регіонів залишається однією із складних як на регіональному, так і на державному рівні. Серед основних причин, що стримують розвиток інноваційного напрямку, – нестабільна економічна ситуація, нестача інвестиційних коштів, недосконалість системи управління інноваційною діяльністю в регіоні. В даній ситуації зростає роль держави, яка повинна створити сприятливий клімат для реалізації моделі інноваційного розвитку регіонів.

Література

1. Федулова Л.І. «Інноваційна пауза» та «інноваційний парадокс» України // Економіст. – 2011. – № 6. – С. 24–30.
2. Макаров В. Контури економіки знань // Економіст. – 2005. - №3. – С. 32-34.
3. Забарна Е.М. Стратегія і тактика розвитку промислових підприємств на основі прогнозування та моделювання / Е.М.Забарна, М.В.Кула // Економічний форум. Луцький національний технічний університет. – 2015. – №2. – С.185-193.

ВПРОВАДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЯК КЛЮЧОВОГО ПРИНЦИПУ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ЗА КОРДОНОМ ТА В УКРАЇНІ

*С.В. Бендас,
Одеський національний політехнічний університет*

Реалізація та формування соціальної відповідальності є необхідною умовою побудови та ефективного функціонування економіки орієнтованої на соціальний відповідальність. Особливої уваги повинно приділятися соціальній відповідальності, саме зараз, у нелегкий для країни час.

Соціальна відповідальність – це усвідомлення суб'єктами соціальної держави єдності соціального простору, свідоме виконання своїх обов'язків перед співгромадянами, суспільством, державою. У феномені соціальної відповідальності домінує моральний компонент, який має бути підкріплений юридичною відповідальністю. Соціальна відповідальність як концепція заохочує кожну людину враховувати інтереси суспільства, беручи на себе відповідальність за вплив своєї діяльності на інших людей, громади та навколишнє середовище в усіх аспектах. Соціальна відповідальність має складну та багаторівневу структуру [1].

Вважаємо, що особливої уваги повинно приділяти екологічному напрямку соціальної відповідальності тобто направленні на збереження навколишнього середовища та екологічно чистої продукції. Тому можна говорити, що соціальна відповідальність не може бути тільки в контексті соціальної відповідальності бізнесу. Соціальна відповідальність належить державі, а саме в напрямку законодавчих та виконавчих органів. Соціальну відповідальність покладено на членів суспільства.

Дослідженню соціально-екологічної відповідальності бізнесу присвячені роботи багатьох вітчизняних вчених, у тому числі Віннікової Т.О., Гаєвської М. В., Грішньої О. А., Думанської В. П., Норіциної Н. І., а також зарубіжних вчених Harvey B., Porter M. E., Hennison K., Kinnear K. та ін. Незважаючи на значний досвід наукових досліджень в цій сфері, на наш погляд, питання екологічної відповідальності потребує детальнішого аналізу.

Метою являється впровадження та залучення інноваційних процесів соціально-екологічної відповідальності як ключового принципу економічного розвитку за кордоном та в Україні.

До визначення сутності екологічної відповідальності немає єдиного підходу. Екологічна відповідальність по-різному інтерпретується представниками економічних напрямів. Згідно класичного підходу, екологічна відповідальність виникла під дією екологічного законодавства: щоб уникнути санкцій, підприємства змушенні були переглянути свою екологічну політику і вжити заходів для зменшення негативного впливу своєї діяльності на навколишнє середовище. Згідно неокласичного підходу, екологічна відповідальність є наслідком не лише нормативно-правових обмежень, а й моральної відповідальності виробників за заподіяння шкоди природі [2].

Стратегія екологічно маркетингу стала новим концептуальним підходом до визначення екологічної відповідальності на основі аналізу екологічної свідомості населення, її розвитку та трансформації. Ідейними засновниками цієї стратегії стали К. Хенніон (Hennison) та К. Кіннеар (Kinnear). Згідно даної концепції потрібно змінювати екологічну поведінку населення за допомогою інструментів маркетингу та гнучких методів трансформації поведінки таким чином, щоб вона стала екологічно орієнтованою [2].

У 1973 році розпочала свою роботу Програма захисту навколишнього середовища при ООН. Загальносвітова стурбованість екологічними проблемами наростала впродовж наступних років, разом з тим збільшувалась кількість нормативних документів, що регламентували видобуток природних ресурсів та обмежували забруднення довкілля. Екологічне законодавство розросталось надшвидкими темпами – все більше країн запроваджували свої

власні екологічні обмеження та встановлювали різні види відповідальності за їх порушення. Для прикладу, тільки в Європі налічується понад 300 законодавчих актів, які регулюють відносини в екологічній сфері [1].

Сьогодні прийнято виділяти три моделі корпоративної соціальної відповідальності – американську, європейську та азійську. В науковій літературі можна зустріти безліч інших моделей, але за основу беруться вище названі.

Варто зазначити, що американська та європейська моделі є діаметрально протилежними: якщо американська модель тісно переплітається з філантропією, а перевага надається реалізації соціальних програм через спеціалізовані компанії, то в межах європейської моделі корпоративної соціальної відповідальності вважається складовою стратегії компанії і виступає фактором, який визначає підходи компанії до вибору партнерів, проектів, об'єктів інвестування. Азійська модель займає проміжне місце та має як спільні, так і відмінні риси з двома іншими.

Розглядаючи досвід впровадження корпоративної соціальної відповідальності в Європі, варто зазначити, що в межах європейської моделі концепція КСВ тісно пов'язана із концепцією сталого розвитку, спрямована на отримання комерційного ефекту і виступає філософією бізнесу. Показовим для країн Європи є слідування принципам ГД ООН, а також використання стандарту GRI, що дає підстави стверджувати про комплексний підхід до впровадження концепції КСВ, а також сприяння максимальній відкритості бізнесу до діалогу з суспільством.

Вплив на навколишнє середовище, впроваджують та підтримують екологічні ініціативи. Найбільш пріоритетні напрямків реалізації концепції КСВ в Європі: дослідження Rhetoric And Realities: Analysing Corporate Social Responsibility in Europe [3].

Глобальний договір ООН – ініціатива ООН, спрямована на сприяння соціальній відповідальності бізнесу та підтримку вирішення підприємницькими колами проблем глобалізації та створення стабільнішої та всеохоплюючої економіки [4].

Для України забезпечення екологічної безпеки є достатньо складно вирішуваною проблемою, оскільки існують як зовнішні загрози, дія яких некерована з боку підприємства, так і внутрішні загрози, тобто ті, які продукуються переважно виробничою системою підприємства. Як внутрішні, так і зовнішні загрози унеможливають реалізацію механізмів екологізації виробництва

До зовнішніх загроз слід віднести особливості природних ресурсів конкретного регіону, зміни клімату, негативні трансформації водних ресурсів та біосистем, забруднення довкілля, природні катаклізми та техногенні аварії. Зрозуміло, що дію зовнішніх загроз господарюючі суб'єкти не в змозі призупинити, але в коаліції з державою та шляхом прикладання цілеспрямованих зусиль, можливим є суттєве зменшення та нівелювання їх дії.

Внутрішні загрози екологічній безпеці підприємства формують, перш за все, застосовувані (переважно застарілі) технології та залежні від них інші складові виробничої системи підприємства – сировина, матеріали, комплектуючі, енергоносії, вироблювана продукція, відходи, викиди тощо. Окремо слід вказати на таке джерело внутрішньої загрози як персонал, здатний порушувати технологічні регламенти та правила безпеки [5].

Отже, найважливішою умовою формування соціально-екологічної відповідальності є інноваційний розвиток підприємства, а саме за рахунок оновлення техніко-технологічної бази та прийняття досвіду країн ЄС та інших країн світу. До цього можна віднести впровадження новітніх ресурсозберігаючих та екологічно безпечних технологій, сучасного виробничого обладнання. Екологізація виробництва попереджує виникання внутрішніх загроз (як наслідок це виробнича система). Завдяки певним діям в кращу сторону змінюється кваліфікація і структура персоналу, формується сучасна соціальна інфраструктура, що повинна відповідати екологічним нормативам та законодавству.

Література

1. Грішнова О. А. Екологічний вектор соціальної відповідальності / О. А. Грішнова, В. П. Думанська // *Економіка и управление*. – 2011. – №3. – С.32-41.
2. DesJardins J. Corporate Environmental Responsibility. *Journal of Business Ethics*. – 2013. – Vol. 17, (8). – P. 825-838.
3. Fridtjof Nansen Institute [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.fni.no/research.html>>
4. Вікіпедія : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Глобальний_договір_ООН>
5. Екологічна безпека діяльності як індикатор соціальної відповідальності підприємства : [Електронний ресурс] – Режим доступу: <kneu.edu.ua/userfiles/ec_pidpr_th_pr_4/5/Noritsina.rtf>